

ШЛЯХИ І РЕЗУЛЬТАТИ ІНТРОДУКЦІЇ ЗЕРНОБОБОВИХ КУЛЬТУР В ІНТРОДУКЦІЙНО-КАРАНТИННИЙ РОЗСАДНИК УСТИМІВСЬКОЇ ДОСЛІДНОЇ СТАНЦІЇ РОСЛИННИЦТВА

WAYS AND RESULTS OF INTRODUCTION OF LEGUMES CROPS TO INTRODUCTION AND QUARANTINE NURSERY OF USTYMYVSKA PLANT PRODUCTION EXPERIMENTAL STATION

С.М. Холод

S. M. Kholod

Устимівська дослідна станція рослинництва Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН

Ustymivska Plant Production Experimental Station of Plant Production Institute
nd. a. V. Ya. Yuryev of NAAS

e-mail: udsr@ukr.net

Рассмотрены пути и результаты интродукции образцов генофонда зернобобовых культур в интродукционно-карантинный питомник Устимовской опытной станции растениеводства.

Ways and results of introduction of legumes crops genepool samples to Introduction and Quarantine Nursery of Ustymivska Experimental Station of Plant Production from abroad are regarded.

Інтродукція рослин – важливий фактор збагачення генетичних ресурсів сільськогосподарських рослин України. Успіх інтродукції залежить від ступеня акліматизації рослин, яка розглядається як процес пристосування живих організмів до всього комплексу нових умов середовища.

Устимівська дослідна станція рослинництва (Устимівська ДСР) як складова частина Системи генетичних ресурсів рослин України проводить роботу з інтродукції, вивчення та збереження колекцій. Упродовж 2005-2015 рр. до інтродукційно-карантинного розсадника Устимівської ДСР надійшло 2282 нові зразки різних видів та сортотипів гороху, нуту, сочевиці, квасолі, сої, чини та люпину, з якими проведено первинне вивчення.

З Міжнародного центру сільськогосподарських досліджень на посушливих територіях ICARDA (Сирія) в Україну залучені посухостійкі з високою продуктивністю і якістю насіння зразки 11-ти розсадників нуту, 9-ти розсадників сочевиці, по 2 розсадників чини, бобів і вики. З Міжнародного центру аграрних досліджень в напіваридній зоні – ICRISAT (Індія) одержано різноманітний матеріал нуту за крупністю і забарвленням насіння, посухостійкістю та стійкістю до хвороб.

З Канади, Білорусі, Нідерландів, Австралії, Росії залучено високоурожайні, стійкі до вилягання та хвороб сорти і форми гороху зернового та овочевого, квасолі, сочевиці. На засадах співробітництва з Всеросійським НДІ зернобобових і круп'яних культур (м. Орел) залучено зразки гороху Фрагмент, Хавський жемчужний,

Аист, Вера 2 та ін., сочевиці Светлана, Лана, Билана, Аида; сої Красивая лича; квасолі овочевої: Росинка, Альматея, Лада, Славінка; квасолі зернової Услава та ін. Різноманіття овочевої квасолі збагачено залученням з Всеросійського НДІ селекції та насінництва овочевих культур – сорти Лика, Рашель, Фантазія та ін. З Саскачеванського університету (Канада) залучена низка сортів і селекційних ліній гороху зернового та цукрового, нуту, сочевиці, квасолі зернової та овочевої. Сорти цукрового гороху Oregon, Sugar Sprint, Northern Sweet та ін., зернові сорти Burpescana Early, Mr. Big, Trojan та ін. отримані з США. Різноманіття сої, зосереджене в Українському генбанку, збагатилось сортами Припять, Кобра, Локус (Білорусь), Седмица, Супра (Сербія), Supra, Corada, OAC Vocion, Medallion, AC Onrei, Electron (Канада), Obelia, Vanesssa, Cataline (Швейцарія), Clark (США), Rosa, Avigea, Srebrina (Болгарія), Амурская 661 (Росія) та ін.

За угодою про співробітництво між генбанками України та Білорусі були залучені зразки квасолі Иришка, Афина, Валя, Золотое время, Касабланка, Плюс, Пурпурная королева; люпину вузько-слистого Михаил, Данко; гороху Резон, Фацет та ін. З Словаччини, одержані зразки сочевиці з високою продуктивністю. Цікавими для вивчення та подальшого селекційного використання є зразки нуту з Угорщини.

У рамках співпраці з генбанком Росії (ВІРОМ) одержана значна кількість сортозразків бобових культур (квасоля, соя, сочевиця, горох, люпин) походженням з різних країн для відновлення та поповнення колекції Національного генбанку рослин України.

Інформація, що одержана в результаті первинного вивчення, піддається ретельній перевірці протягом трьох років. Отримані дані дають змогу виділити з вивченого матеріалу джерела цінних господарських ознак, які є придатними для вирощування в зоні Лівобережного Лісостепу України та є вихідним матеріалом для селекції.